

Nr 77.

Ankom till riksdagens kansli den 27 april 1923 kl. 2 e. m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående
anslag för pensionsförsäkringens genomförande m. m.*

(3:e avd.)

I den till riksdagen den 8 januari 1923 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1923—1924 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln, punkt 43, föreslagit riksdagen, att i avbidan på den proposition, som kunde komma att i ämnet avlätas, för bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd till de personer, som äro därtill berättigade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring enligt dess lydelse före lagen den 8 juni 1915, för sagda budget beräkna ett extra förslagsanslag av 21,000,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avläten, den 2 mars 1923 dagtecknad proposition, nr 108, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen att

dels för bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd till de personer, som äro därtill berättigade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring enligt dess lydelse före lagen den 8 juni 1915, för budgetåret 1923—1924 bevilja ett extra förslagsanslag av 21,000,000 kronor;

dels medgiva, att av nämnda förslagsanslag må gäldas kostnaderna för statens bidrag till barntillägg för personer, som genom lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av pensionsförsäkringslagen blivit delaktiga i den allmänna pensionsförsäkringen, ävensom till den jämlikt pensionsförsäkringslagen anordnade, på frivilliga avgifter grundade försäkringen;

dels ock medgiva, att av nämnda förslagsanslag må för vidtagande av åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet jämlikt de föreskrifter, som av Kungl. Maj:t meddelas, av pensionsstyrelsen under budgetåret 1923—1924 disponeras ett belopp av högst 100,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet.

Enligt 10 § i lagen om allmän pensionsförsäkring den 30 juni 1913 bestrides kostnaden för de jämlikt samma lag utgående pensionstilläggen till $\frac{3}{4}$ av staten och till $\frac{1}{4}$ av landstingen och kommunerna. Detsamma gäller i fråga om understöd, som utgå i enlighet med 33 § i nämnda lag.

Till bestridande av den på staten belöpande andelen av ifrågavarande kostnader hava för tiden 1 januari 1914—30 juni 1923 av riksdagen på extra stat beviljats särskilda förslagsanslag, för år 1922 med 18,785,000 kronor samt för tiden 1 januari—30 juni 1923 med 10,100,000 kronor.

I dessa anslagsbelopp har ej medräknats statens andel i kostnaden för understöd åt de personer, som blivit delaktiga av pensionsförsäringen genom lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av pensionsförsäkringslagen; dock ingår i beloppen för tiden 1 januari 1921—30 juni 1923 jämväl statens kostnad för barntillägg till pensionstagare enligt 1915 års lag liksom ock kostnaden för den jämlikt samma lag anordnade, på frivilliga avgifter grundade försäringen.

Alltsedan år 1914 hava varje år medel av riksdagen ställts till pensionsstyrelsens förfogande för vidtagande, jämlikt de föreskrifter, som av Kungl. Maj:t meddelades, av åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet.

Sålunda har 1921 års riksdag medgivit, att av det förslagsanslag, som kunde komma att för år 1922 beviljas för bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd åt de personer, som äro därtill berättigade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring enligt dess lydelse före lagen den 8 juni 1915, finge för ifrågavarande ändamål enligt de föreskrifter, som av Kungl. Maj:t meddelades, av pensionsstyrelsen under år 1922 disponeras ett belopp av högst 650,000 kronor, av vilket belopp dock sedermera endast 500,000 kronor ställts till styrelsens förfogande. För år 1922 har därjämte till styrelsens disposition av pensionsförsäkringsfondens överskottsmedel ställts dels ett belopp av högst 400,000 kronor till bestridande av driftkostnader, utöver det belopp, som kunde utgå av statsmedel, för styrelsens sjukvårdsrörelse, dels ock ett belopp av högst 175,000 kronor till bestridande av kostnader

för annan verksamhet, som avser att förebygga eller häva arbetsförmåga eller befordra folkhälsan. (Se 1921 års statsverksproposition, femte huvudtiteln sid. 90—94.) För första halvåret 1923 har av statsmedel för styrelsens sjukvårdande verksamhet beviljats ett belopp av högst 325,000 kronor att utgå under samma förutsättning, som det för år 1922 beviljade anslaget.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag om ett anslag å 21,000,000 kronor för bestridande av den på staten belöpande kostnaden för pensions-tillägg och understöd till de personer, som äro därtill berättigade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring enligt dess lydelse före lagen den 8 juni 1915 — vilket förslag i huvudsak grundar sig på inom pensionsstyrelsen verkställda beräkningar — har utskottet funnit sig böra tillstyrka och har utskottet ej heller funnit skäl till erinran emot att, såsom för närvarande är fallet, av nämnda anslag bestridas kostnaderna för såväl barntillägg som för den på frivilliga avgifter grundade försäkringen.

Då utskottet, i likhet med departementschefen, funnit det statsfinansiella läget motivera en provisorisk lättnad i statens utgifter för pensionsstyrelsens sjukvårdande verksamhet, har utskottet ävenledes ansett sig böra ansluta sig till det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget, att statsbidrag för ifrågavarande ändamål från och med år 1923 nedsättes till 100,000 kronor för år och att hela det återstående medelsbehovet täckes av pensionsförsäkringsfondens överskottsmedel.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må

a) för bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd till de personer, som äro därtill berättigade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring enligt dess lydelse före lagen den 8 juni 1915, för budgetåret 1923—1924 bevilja ett extra förslagsanslag av 21,000,000 kronor;

b) medgiva, att av nämnda förslagsanslag må gäldas kostnaderna för statens bidrag till barntillägg för personer, som genom lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av pensionsförsäkringslagen blivit delaktiga i den allmänna pensionsförsäkringen, ävensom till den jämlikt pensionsförsäk-

Utskottets
yttrande.

ringslagen anordnade, på frivilliga avgifter grundade försäkringen; samt

c) medgiva, att av nämnda förslagsanslag må för vidtagande av åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet jämlikt de föreskrifter, som av Kungl. Maj:t meddelas, av pensionsstyrelsen under budgetåret 1923—1924 disponeras ett belopp av högst 100,000 kronor.

Stockholm den 27 april 1923.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius*, *C. J. G. Swartz*, *N. A. Nilsson* i
Kabbarp, *J. Nilsson* i Skottlandshus, *H. F. Lamm*, *O. U. B. Olsson*, *J. L. Widell*,
C. G. Ekman, *J. Nilsson* i Malmö, *O. Bergqvist*, *C. I. Asplund* och *K. E. Andersson* i
Eliantorp samt

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *K. V. Rydén*, *A. Wiklund*,
J. Jönsson i Revinge, *O. H:son Waldén*, *P. Nilsson* i Bonarp, *C. R. Jansson* i Falun,
O. Olsson i Kullenbergstorp, *J. D. Norman*, *L. J. Carlsson-Frosterud*, *O. Nilsson* i Örebro
och *J. Olofsson* i Digernäs.
